DEĞERLER EĞİTİMİ

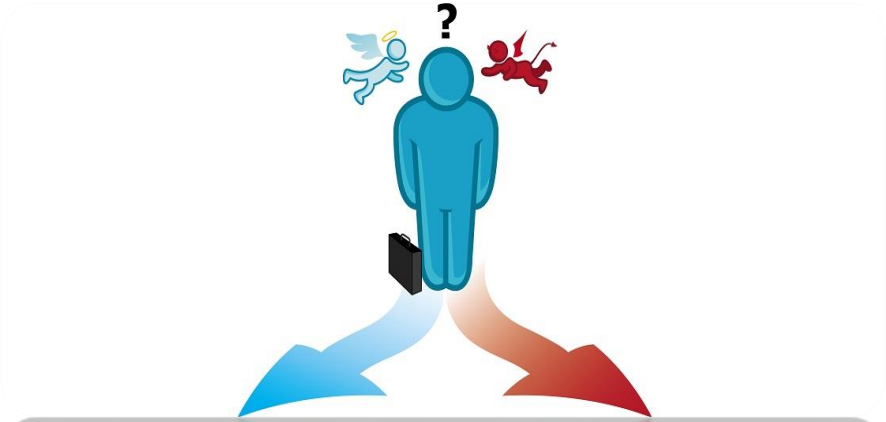

HAZIRLAYAN:
Candan Usta Ağat

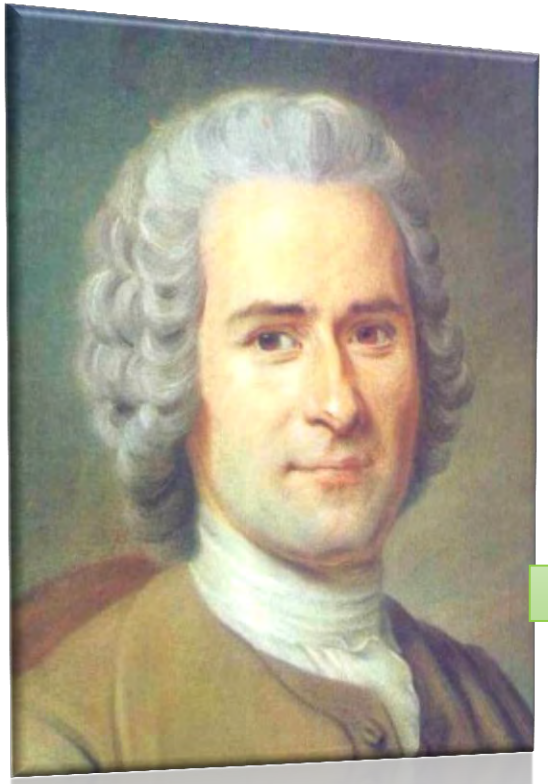

J.Jacques Rousseau

Eğitimin gayesi
‘Kişilik kazanmak’tır.

‘Çocuk, ne hakim, ne asker, ne de papaz olmalıdır.
O her şeyden önce İNSAN olmalıdır.’

DEĞERLER EĞİTİM NEDİR?

Değerler eğitimi, bir insan yetiştirme modelidir.

'Değerleri öğretmek için açık bir girişim'dir.

DEĞERLER EĞİTİM NEDİR?

Çocukta var olan iyi tarafları ortaya çıkarmak, karakterinin tüm yönlerinin gelişmesini ve bunun sürekliliğini sağlamaktır.

NEDEN DEĞERLER EĞİTİMİNE GEREKSİNİM DUYUYORUZ?

Değişen ve gelişen dünya ile beraber televizyon, bilgisayar oyunları, sinema, dergi, internet, oyuncaklar ve reklamlar aracılığıyla bütün dünya, artık çocuklarımızın sosyal çevresi olmuştur.

Aile ve okul tarafından verilen değerlerle televizyon ve dış dünyanın verdiği değerler çoğu zaman farklılık göstermektedir.

Hzlı ve baş döndürücü şekilde değişim içinde olan değerler, bunlarla baş etmek zorunda kalan ve değer karmaşası yaşayan çocuklar için değer aktarımı çok daha önemli bir hâle gelmiştir.

Ortak değerler oluşturamayan bir toplumun bütünleşme değil, tersine toplumsal çözülme yaşaması kaçınılmaz bir gerçektir.

NEDEN DEĞERLER EĞİTİMİNE GEREKSİNİM DUYUYORUZ?

- Yükselen şiddet eğilimleri,
- Sahtekârlıkta artış (yalan söyleme, kopya çekme ve hırsızlık),
- Anne-babaya, öğretmene, yetkili kişilere karşı gelme,
- İş ahlâkında düşüş,
- Kişisel ve toplumsal sorumluluk bilincinde azalma,
- Kendine zarar verici davranışlarda (madde bağımlılığı ve intihar) artış vb. sebeplerle

DEĞERLER EĞİTİMİNİN HEDEFLERİ

- Tüm insanlık için geçerli olan evrensel değerleri öğrencilerimize benimsetmek,
- Toplumdaki ahlaki ve sosyal yozlaşma sonucu kaybolan değerlere sahip çıkılmasını sağlamak,
- Bilgi toplumunun gereksinimleri doğrultusunda, kendisiyle barışık, değerleri olan, ilkeli bireyler yetişmesine katkıda bulunmak,
- Ortak ahlâk arayışında, ortak değerler sisteminin oluşmasına katkıda bulunmak.

DEĞERLER EĞİTİMİNİN HEDEFLERİ

- Öğrencilerde kültürel çoğulculuk kavramını oluşturmak
- Kendisini dünya vatandaşı olarak görmesini sağlamak
- İyi karakterli bireyler yetiştirmek
- Öğrencinin kendini tanımasını ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlamak
- Öğrencinin yeteneklerini bilgiye dönüştürerek hayata geçirmesini sağlamak
- Bilgiyi doğru kullanan liderlerin oluşmasına katkı sağlamak
- Temel insani değerleri kazandırmak ve hayata geçirilmesini sağlamak

DEĞER TANIMLARI

- Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan **soyut ölçü,** bir şeyin değdiği **karşılık, kıymet.**
- İnsanların eylemlerine karar vermek, kararlarını haklı göstermek, insanları, olayları, durumları değerlendirmek için kullandıkları ölçüt
- Tutumlara ve davranışa yol gösteren ve bunları belirleyen **kılavuz** veya standartlar

DEĞER TANIMLARI

- Bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inanç

- Toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için **üyelerinin çoğu tarafından** doğru ve gerekli **kabul edilen** ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır.

DEĞERLERİN İŞLEV VE ÖZELLİKLERİ

- Bir taraftan toplumları birbirinden ayırırken diğer taraftan tüm insanların paylaştığı özelliklerin kaynağını oluşturması yönüyle değerler, birleştirici ve bütünleştirici bir güce sahiptir.

- Toplumsal değerler, toplumları birbirinden farklılaştırırken,
- evrensel değerler, tüm insanlığı birleştirici bir işleve sahiptir.

- Diğer taraftan değerler, yargılamada birer araç olarak kullanılır.
- Kişilerin dikkatini; istenen, yararlı ve önemli görülen kültür nesneleri üzerine odaklaştırırlar.
- İdeal düşünme ve davranma yollarını gösterirler.
- Toplumsal rollerin sevilmesinde ve gerçekleştirilmesinde rehberlik ederler.
- Toplumsal kontrol ve baskı araçları görevini yerine getirirler.
- Dayanışma araçları olarak devreye girerler.
- Sosyal onay ile kalıcı olur, yerleşir.

- Değerler paylaşılırlar; kişilerin çoğunluğu değerler üzerinde uzlaşmıştır. Herhangi bir bireyin yargısına bağlı değildir.
- Değerler ciddiye alınırlar; ortak refahın korunması için.
- Değerler coşkularla birlikte bulunur; kişiler yüce değerler için özveride bulunur, dövüşür ve hatta ölürler.
- Değerler toplumsaldır; bireyin dışındadır. Birey, toplumsal olan değerleri içinde doğduğu toplumda hazır bulur ve içselleştirir.
- Duygular ve değerler birbirleriyle iç içe geçmiş birbirleriyle sürekli etkileşim içindedir.
- Farklı değerlere sahip kişilerin olaylar karşısındaki duygusal tepkisi farklı olacaktır. Bu duygusal tepkinin sonunda oluşan davranışta farklı olacaktır.
- Aynı değerlere sahip iki ayrı bireyde aynı uyarıcının oluşturduğu duygu ve tutumun derecesi tamamen bireye özgüdür ve birbirinden farklı olabilir.

- Değerler değişir; durağan değildir. (Değerler, çağa, zamana, yaşanan topluma göre farklılıklar gösterir.)
- Değer öncelikleri değişebilir. (Bir birey için çok önemli olan değer diğerleri için önemsiz olabilir.)
- Normlar aracılığıyla somutlaştırılırlar.
- Değerler süreklidir; kuşaktan kuşağa aktarılır.
- Değerler birbirleri ile ilişkilidir.
- Göreceli önemleri açısından sıralanırlar.

Aşağıdakilerden hangisi değerlerin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Toplumun çoğunluğunca benimsenmiştir.

B) Normlar aracılığıyla somutlaştırılır.

C) Kuşaktan kuşağa aktarılır.

D) Davranışları yönlendirici ve düzenleyici bir etkiye sahiptir.

E) Toplumlarda aynı önem derecesine sahiptir.

EKYS-2019

CEVAP: E

Değerlerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Taşıdıkları öneme göre kendi aralarında sıralanırlar.

B) Özgül eylem ve durumların üzerindedirler.

C) Bireylerin amaçlarına ulaşmada etkili olan davranış biçimleriyle ilişkilidirler.

D) Davranışların, insanların ve olayların seçiminde ya da değişiminde etkili olan standartlardır.

E) Bütünüyle duygulardan arınmış fikir özelliği taşırlar.

EKYS-2021

CEVAP: E

STANDART OLARAK DEĞERLER İLE ÇATIŞMA VE KARAR VERMEDE DEĞER SISTEMI

- **Standart olarak değerler, bireyin toplum içindeki davranışlarını belirler.**

  Bir olayla karşılaşan birey, pozisyon alır ve karşılaştığı toplumsal olayları değerlendirirken ve yargılarken değerini kullanır.

- **Birey çatışma ve karar verme durumuyla karşılaştığında** ise **değerler danışmanlık görevi** yerine getirirler.

  Böyle bir durumda <u>değerlerin biri değil, birkaçı birden harekete geçer</u> ve birey önceden öğrenilmiş yapıları kullanarak karar verir ve çatışmaları çözer.

DEĞERLERİN SINIFLANDIRILMASI

Milli ve Manevi Değerler;

Toplumun geleceğine yön veren; din, dil, tarih, kültür, örf- adet, gelenek ve göreneklerdir.

Evrensel Değerler

- insanın doğuştan sahip olduğu hak ve özgürlükler,
- tüm dünya milletlerinin paylaşmaları gereken ortak kültür öğeleridir.

Evrensel değerler konusunda çalışan Robert Edgerton, tarihte yaşamış <u>üç yüz kadar uygarlığı inceleyerek</u>, bu uygarlıklar içerisinde kültürleri evrensel değerlerden yoksun olanların zaman içinde yok olduğu sonucuna varmıştır.

- Robert Edgerton'ın üç yüz uygarlığı inceleyerek tespit ettiği ve genel olarak 6 maddede ifade ettiği evrensel değerler **şunlardır:**

- **Gerçeğe Saygı**
- **Kişisel Bütünlük**
- **Hakkaniyet ve Adalet**
- **İnsan Onuruna Saygı**
- **Hizmet**
- **Sevgi**

GERÇEĞE SAYGI:

"Gerçeğin bizim isteğimize göre değiştirilemeyeceği inancı" ve

"Davranışlarımızı gerçeği düşünerek yapmak" demektir.

KİŞİSEL BÜTÜNLÜK

- İnsanın özünün, sözünün ve davranışının bir bütün içinde olmasıdır. İnsanın her şeyden çok, kendisi ile ilgili bilgiye ihtiyacı vardır.
- Ahlaklı ve erdemli insan, kendisini tanıyan, tanımaya gayret eden, özellikle, farkına vardığında kendisine acı veren eksiklikleri ile yüzleşme cesaretini gösterebilen insandır.
- Kişisel bütünlüğe değer verilmeyen bir toplumda insanlar

"-mış gibi" davranırlar. Bu tarz ilişkilerin hakim olduğu toplumlarda verilen sözler tutulmamakta ve ağzından çıkan sözlerin ikna ve yaptırım gücü olmamaktadır.

Kişisel bütünlük **kişinin kendi kendini aldatmaması, inandığı değerler çerçevesinde yaşamını oluşturmasıdır.**

HAKKANIYET VE ADALET

Hakkaniyet, ‘haklı olana hakkını vermek’ demektir.

Kültürü hakkaniyete değer veren bir toplumda haklı olan güçlü, hakkaniyete değer verilmeyen toplumda ise güçlü olan haklı konumda olmaktadır.

*** Hakkaniyete değer vermeyen toplumlarda zamanla yalan, hırsızlık, görevi kötüye kullanma gibi kötü davranışlar artmakta, dürüst insanlar ezilmekte, korku kültürü gelişmekte, yolsuzluk artmaktadır.**

İNSAN ONURUNA (DEĞERİNE) SAYGI

- İnsan onuru hayatın bir parçasıdır ve doğuştan gelir. Her insan ister yeni doğmuş bir bebek, ister fakir, ister zengin olsun **onur yönünden eşit** bulunmaktadır.
- Bireyin en değerli varlığı onurudur. Birey onuruyla yükselir. Bir'in değeri olmadan, çoğun değeri olamayacağına göre, toplumdaki insana değer verilmeden bir ailenin, bir kurumun, bir ulusun değeri oluşturulamaz.
- İnsan onuruna değer verilmeyen toplumda, baskı ve korku kültürü gelişmekte ve insanların özgürce yeni şeyler üretmeleri de mümkün olamamaktadır.

HİZMET

- Dünyadaki canlı cansız bütün varlıklar, aslında farkında olmadan birbirlerinin yaşamlarını devam ettirebilmelerine yardımcı olmaktadır.
- Hizmet değerini yitiren toplumlar ulusal birlik kavramını da kaybettiğinden yok olmaya mahkum olmaktadırlar. Nitekim tarih böyle örneklerle doludur.
- Türk Kurtuluş Savaşı, yurttaşların, şahsi çıkarlarını bir yana bırakarak, yurdu ve milleti kurtarma gayesiyle kenetlendiği, başarılı bir mücadele ve ulusal birlik örneğidir.
- Kıt imkanlara rağmen insanlar yurda hizmeti onurla bir ödev sayarak mücadeleden yılmamış ve zafere ulaşmıştır.

SEVGI

- 18. yüzyılda yaşamış Alman filozof Arthur Shopenhauer'a göre bencil bir varlık olan insanın benliği dışındaki bir varlığın ızdırabını kendi benliğine dahil ederek acıyı kendi acısıymış gibi algılaması ve bu acıyı ortadan kaldırmak için somut bir kazanım amacı gütmeksizin, çaba sarf etmesi sevgi sayesindedir.
- Ahlaklı davranışın tek ve gerçek temelinin sevgidir.
- **Benliğimiz dışındaki bir varlığa sevgi ile yaklaşabilmek**, o varlığın gerçeklerini anlayabilmek ve kabul etmekten ve devamında bir **çıkar amacı gütmeksizin** harekete geçebilmekten geçer.

- Yurt sevgisi de, tek başına yalın bir sevgi değildir, bir takım değerlerle doğrularla ilişkilidir.
- Yurt sevgisi bir insanın kendisinden başlayarak ailesini, dostlarını, çalıştığı kurumu, ülkesini ve insanlarını, doğasını ve bütün dünyayı fark etmesi, anlamlı bulması, devamında değerli bulması ve sonuçta sevmesinden başka bir şey değildir.

DEĞERLERİN SINIFLANDIRILMASI

Spranger'a göre değerler;

- *Bilimsel*
- *Ekonomik*
- *Estetik*
- *Sosyal*
- *Politik*
- *Dini*

- Bilimsel değer : Gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünceye önem verir.
- *Ekonomik değer :* Yararlı ve pratik olana önem verir. Ekonomik değerlerin hayatta önemsenmesi gerektiğini belirtir.
- *Estetik değer :* Simetri, uyum ve forma önem verir. Sanatın toplum için zorunluluk olduğunu düşünür.
- *Sosyal değer :* Başkalarını sevme, yardım ve bencil olmama esastır. En yüksek değer insan sevgisidir.
- *Politik değer :* Her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve şöhret vardır. Esas olarak kuvvetle ilgilidir.
- *Dini değer :* Evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğrunda dünyevi hazları feda eder.

DEĞERLER VE EĞİTİM

Değerler eğitimi, toplumdan topluma ve çağdan çağa farklılık gösterir.

Değerler eğitiminde *alanın isimlendirilmesinden*, amaçları ve kazandırılacak değerlere kadar ülkeler arasında da farklılıklar vardır.

Örn:

- Amerika'da **karakter** eğitimi,
- Arap ülkelerinde **ahlak** eğitimi,
- Avrupa ülkeleri, Avustralya ve Türkiye'de **değerler** eğitimi kavramı daha sık kullanılmaktadır.

KARAKTER EĞİTİMİ

- Yeni nesile temel insani değerleri kazandırma, değerlere karşı duyarlılık oluşturma ve onları davranışa dönüştürme konusunda yardımcı olma çalışmaları

1. GELENEKSEL KARAKTER EĞİTİMİ

- **Öğretmen** merkezli
- Sokrates ve Platon idealizmi ile, Aristo realizmine dayanır
- Erdem, gerçek yaşamdaki bilgelikle mümkün
- Değerler mutlak ve içsel. Değiştirilemez, evrensel
- Din eğitimi örnek verilebilir.
- Değerli davranışlar, insan modelleri örnek alınır, taklit edilir.
- ***Değer aktarma ve pekiştirme var.*** Yetişkinlerin rolü önemli
- Sorumluluk, sadakat, dürüstlük, itaat vb. değerler önemli

2. ÇAĞDAŞ KARAKTER EĞİTİMİ

- Geleneksel karakter eğitimindeki gibi, erdemleri öğreterek ahlaki değerlerin kazandırılması amaçlanır.

-Ancak erdemlerin öğretimi geleneksel karakter eğitiminden farklı olarak, (Dewey etkisi ile)

- **çocuk merkezli,**
- **İşbirliği,**
- **yaşayarak öğrenmeye dayalı yöntemlerledir.**

- Örn: Yaşayan Değerler Eğitimi

- Yapılandırmacılık, küçük grup tartışma teknikleri, aktif öğrenme gibi çağdaş öğretim yaklaşım ve yöntemlerini değerler eğitimine uygulamıştır.

DÜNYADA DEĞERLER EĞİTİMİ

1995 yılında UNESCO tarafından desteklenen **"Yaşayan Değerler Eğitim Programı"** kapsamında Brahma Kumaris'in hazırladığı uluslararası bir proje uygulanmıştır.

Bu projede evrensel değerlerin

(Demokrasi, adalet, özgürlük gibi) öğrencilere kazandırılmasında telkin yolu değil,

etkinlik temelli yaklaşımlar yaygın olarak kullanılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi çağdaş karakter eğitiminin bir görüşü olamaz?

A) Çocuk merkezlilik, işbirliği ve yaşayarak öğrenmeye dayalı yöntemlere başvurulmalıdır.

B) Doğrudan öğretim, ödüllendirme, pekiştirme ve sınıf rutinlerine başvurulmalıdır.

C) Okul ortamı ve çevrenin önemi dikkate alınır.

D) Değerlerin aktarılması ve pekiştirilmesinde yetişkinlerin rolü önemlidir.

E) Öğrenciyi etkileyen bütün değişkenler sürece katılmalıdır.

CEVAP: D

DEĞERLER EĞİTİMİNİN AMACI

- İnsanları birbirine bağlayan, toplumun huzurunu sağlayan ***ahlaki, insani, sosyal ve manevi değerlerimizin*** tüm bireylere kazandırılması
- Değerlerin gelişiminin bir bütün olarak, **çok yönlü** ve sürekli desteklenmasi
- Değerlerin öğrenciler tarafından benimsenmesi

OKULLARIMIZDA VERILEN DEĞERLER EĞITIMI

Değerler Eğitimi Yönergesinde geçen değerler:

- Sevgi,
- Sorumluluk,
- Saygı,
- Hoşgörü- duyarlılık,
- Özgüven,
- Empati,
- Adil olma,
- Cesaret, liderlik
- Nazik olmak,
- Dostluk,
- Yardımlaşma, dayanışma,
- Temizlik,
- Doğruluk, dürüstlük
- Aile birliğine önem verme,
- Bağımsız ve özgür düşünebilme,
- İyimserlik,
- Estetik duyguların geliştirilmesi,
- Misafirperverlik,
- Vatanseverlik
- İyilik yapmak,
- Çalışkanlık,
- Paylaşımcı olmak,
- Şefkat - merhamet,
- Selamlaşma,
- Alçakgönüllülük,
- Kültürel mirasa sahip çıkma,
- Fedakârlık

Sevgi

Bir insana ya da bir şeylere duyulan yakınlık, ilgi gösterme, gönülden bağlanmaya sebep olan duygu (TDK, 2018). Diğer tüm değerlerde olduğu gibi sevgi değeri içinde birincil öğrenme kaynağı aile ve ebeveynlerdir.

Sorumluluk

Bir insanın üstlendiği bir görevi yürütürken gösterdiği davranışlardan ve yaptığı işin sonuçlarından kendi kendini mesul kabul etmesi (TDK, 2018). Çocuklara erken yaşlardan itibaren üstlendikleri görevleri yerine getirme ve tamamlama imkanı verilmelidir.

Bir okul müdürü, öğrencilerle birlikte okulun bahçesinde fidan dikimi gerçekleştirerek öğrencilere diktikleri fidanları belirli zaman aralıklarıyla sulama görevi vermiştir.

Okul müdürünün verdiği bu görev, öğrencilerde aşağıdaki değerlerden hangisini daha fazla geliştirmeye yöneliktir?

A) Çalışkanlık

B) Dayanışma

C) Sorumluluk

D) Estetik

E) Yardımseverlik

Cevap: C

- **Saygı**
  - ✓ Kutsallığı, üstünlüğü, yaşlılığı, değeri nedeniyle bir kişiye veya bir şeye karşı dikkat ederek, özen göstererek, ona ölçülü davranarak, sevgi duymak, hürmet etmek (TDK, 2018).
  - ✓ Kendine ve başkalarına değer vermek, çevresinden değer görmektir.
  - ✓ Sadece büyüklere değil, canlı olan her şeye saygılı olmak
  - ✓ Çocuğa körü körüne itaat alışkanlığı kazandırmak yerine doğru olana, akla uygun olana saygı alışkanlığı kazandırılmalıdır. (ona kuralların nedenleri, gerekçeleri izah edilmelidir.)

- **Hoşgörü**nün özünde anlayış gösterme, anlayışla karşılama yatar.
- Hoşgörü eğitimi sayesinde bireyler, fikirlerin serbestçe ifade edilebilmesinin gerekli olduğunu, farklı olmanın da kötü, olumsuz ya da tehlikeli olmadığını öğrenir.
- Çevresinde olup bitenlere karşı çocuklarımızda bir **duyarlılık** uyandırmalıyız çünkü çevresinde olan bitene karşı duyarsız ve tepkisiz çocuklar, bencil yetişiyor. Çocuklarımızın yanında insanları damgalamaktan özellikle kaçınmalıyız.

Okul müdürü bir öğrencisinin hasta olan annesinin bakımı ile ilgilenmek için okula geç geldiğini ve devamsızlığının da çok olduğunu gözlemlemiştir. Bu durumu göz ardı etmek veya etmemek konusunda ikilem yaşamaktadır.

Okul müdürünün yaşadığı bu ikilemi içeren kavramlar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gerçeklik ile sadakat

B) Hoşgörü ile sorumluluk

C) Yardımseverlik ile kararlılık

D) Merhamet ile adalet

E) Gizlilik ile güvenlik

EKYS-2019
CEVAP:D

- Şefkat kelimesi ile yakın anlamlı olan **merhamet,** bir başkasının duyduğu üzüntünün aynısını hissetmek ve acımak anlamına gelir.
- Birçok düşünüre ve yazara göre merhamet, en insani duygulardan biridir. Empati kavramını da kapsayan bu kelime, bir başkasının acısını kalbinde hissetmek manasında da kullanılır.
- **Adalet,** hukuk kurallarına uygunluktur; hukukun ve vicdanın üstünlüğüdür. Hukuk önünde bütün insanların eşit olmasıdır.
- Adalet, hukuk önünde güçlü olanın değil, haklı olanın kazanmasıdır.

OKULLARıMıZDA VERILEN DEĞERLER EĞITIMI

‘Öğrencilere aktarılması hedeflenen Millî, Manevi ve Evrensel değerler 10 ana başlık altında toplanmıştır.

Öğrencilere aktarılması hedeflenen **kök değerler;**

adalet, dostluk, *dürüstlük*, otokontrol(özdenetim), *sabır*, saygı, sevgi, *sorumluluk*, vatanseverlik ve *yardımseverlik*tir.’

-ZİYA SELÇUK/2018-

***Buna göre 2018 yılında güncellenen Öğretim programlarında 10 "kök değer" yer aldı

Aşağıdakilerden hangisi 2018 yılında güncellenen öğretim programında yer alan ‘kök değerler’ **arasında <u>yer almaz</u>?**

A) Adalet

B) Dostluk

C) Dürüstlük

D) Öz denetim

E) Estetik

CEVAP: E

KÖK DEĞERLER VE DEĞERLERLE İLİŞKİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR:

ADALET: Adil olma, eşit davranma, paylaşma

DOSTLUK: Diğergamlık, güven duyma, sadık olma, vefalı olma, yardımlaşma

KÖK DEĞERLER VE DEĞERLERLE İLİŞKİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR:

DÜRÜSTLÜK: Açık ve anlaşılır olma, doğru sözlü olma, etik davranma, güvenilir olma, sözünde durma

ÖZ DENETİM: Davranışlarını kontrol etme, davranışlarının sorumluluğunu alabilme, öz güven sahibi olma

SABIR: Azimli olma, tahammül etme

KÖK DEĞERLER VE DEĞERLERLE İLİŞKİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR:

SAYGI: Alçakgönüllü olma, başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma, diğer insanların kişiliklerine değer verme

SEVGİ: Aile birliğine önem verme, fedakârlık yapma

KÖK DEĞERLER VE DEĞERLERLE İLİŞKİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR:

SORUMLULUK: Kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma

VATANSEVERLİK: Çalışkan olma, dayanışma, kurallara ve kanunlara uyma, tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma, toplumu önemseme

YARDIMSEVERLİK: Cömert olma, fedakâr olma, iş birliği yapma, merhametli olma, misafirperver olma, paylaşma

2018 yılında güncellenen Öğretim programlarında **Yetkinlikler** de belirlendi:

- "anadilde iletişim",
- "yabancı dillerde iletişim",
- "matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler",
- "dijital yetkinlik",
- "öğrenmeyi öğrenme",
- "sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler",
- "inisiyatif alma ve girişimcilik",
- "kültürel farkındalık ve ifade"

-Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi-

Aşağıdakilerden hangisi 2018 yılında güncellenen eğitim programında yer alan ‘yetkinliklerimiz’ **arasında <u>yer almaz</u>?**

A) Kültürel toplumsallaşma

B) Anadilde iletişim

C) Yabancı dillerde iletişim

D) Dijital yetkinlik

E) Öğrenmeyi öğrenme

CEVAP: A

Türkiye Yeterlikler Çerçevesinde yer alan ‘Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak’ **anlamına gelen yeterlik alanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Anadilde iletişim

B) Dijital yetkinlik

C) Öğrenmeyi öğrenme

D) İnisiyatif alma ve girişimcilik

E) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler

CEVAP: C

OKULLARDA DEĞERLER EĞITIMINI ETKILEYEN FAKTÖRLER

1. **Okulun fiziki yapısı:** Okulun büyüklüğü ve okuldaki öğrenci sayısı

   (Okulun bulunduğu mevki, okulun fiziksel donanımı, sınıfların kalabalık olması vb.)

2. **Okulun sosyal yapısı:** Okulun SED'i

   (Okulun sosyal çevresi, okulun niteliğine ve idarenin beklentilerine yönelik algılar vb.)

3. **Okulun idari yapısı:** Okulun karar alma ve yönetim süreçleri

   (Demokratik yönetim ve katılım, kendini etkileyen karar sürecine etkin katılıma müsaade etme vb.)

4. **Okul kültürü:** Okulda benimsenen değerler

   (Adil ve açık iletişime ve hoşgörüye dayalı, öğrencilerin bireysel farklarını ortaya çıkaran, özerkliği destekleyen vb.)

OKULLARDA DEĞERLER EĞITIMINI ETKILEYEN FAKTÖRLER

Okulun atmosferi, öğretmenlerin disiplin olayları karşısında gösterdikleri tavır ve beklentiler, değer eğitiminde etkilidir.

Etkili bir değerler eğitimi için okulda ve sınıfta oluşturulan ortamın niteliği önem taşır. Okuldaki ilişkilerin niteliği ve ortamın özelliği değerler eğitiminin desteklenmesinde dikkate alınmalıdır. .

Çocuklar okul ortamını ve öğretmenleri gözleyerek değerleri öğrenirler.

DEĞER EĞITIMINDE 4 GENEL SÜREÇ:

1. **Akıl Yürütme ve Mantığı Teşvik Etme:** Değerler öğrencilere sunulur, Öğrenciler kendine uygunsa o değeri benimser.
2. **Empati Geliştirme:** Öğrencinin bir başkasının değerlerini daha iyi anlamasını sağlar.
3. **Benlik saygısı(özsaygı) Geliştirme:** Kendine ilişkin değerleri.
4. **İşbirliği Geliştirme:** Küçük gruplar halinde değerlerin yerleştirilmesi.

DEĞERLER EĞITIMINDE FELSEFI TEMELLER

Felsefi Akım	Temsilcileri	Savunduğu ilke
İdealizm	Sokrates, Platon	Değerler mutlak, içsel, değişmez.
Realizm	Aristo	Erdem, gerçek yaşamdaki bilgelikle mümkün.
Pragmatizm	D. Hume, J. Mill, J.Bentham	Bir davranışın iyi ya da kötü olması sonuçlarına bağlıdır.
Ödev Ahlakı	İ. Kant	Evrensel bir yasa olmasını isteyeceğin bir şeyi yap.
Sosyal Adalet	J. Rawls	Toplumun en alt tabakasındakilerin refahını artıran şeyler adildir.

Bir davranışın iyiliği ya da kötülüğü sonuçlarına bakılarak değerlendirilmektedir.

Yukarıdaki görüşü savunan değerler eğitimi felsefesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İdealizm

B) Realizm

C) Pragmatizm

D) Ödev ahlakı

E) Sosyal adalet

CEVAP: C

Değerlerin'insanın çevresinde meydana gelen olgu ve olaylara karşı gösterdiği tepkilerden temel aldığını, rölativist olduğunu' **savunan felsefi değerbilim akımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Varoluşçu

B) Natüralist

C) İdealist

D) Realist

E) Pragmatist

CEVAP: E

DEĞER ÖĞRETİMİ YAKLAŞIMLARI

1. Değer Telkin/Aşılama (Değerlerin doğrudan öğretimi)
2. Değer Açıklama/Değerleri Belirginleştirme/Geliştirme
3. Değer Analizi
4. Eylem/Davranış Öğrenme Yaklaşımı
5. Ahlaki Muhakeme/Gelişimsel/Kohlberg-Adil Topluluk Okulları
6. Gözlem Yoluyla Değer Eğt. /Sosyal Öğrenme
7. Örtük Program
8. Davranış Değiştirme (Değerlerin doğrudan öğretimi)

1. DEĞER TELKİN/AŞILAMA

- 2005 öncesi
- Geleneksel
- Tekrar ve tavsiye
- Empoze
- Öğrt. Merk.
- Direkt değer öğretimi
- Kasıtlı ve istendik davranış
- İkna etme var
- Değere katma yok
- Tümdengelimsel

- Bu yaklaşımda öncelikle kazandırılacak değerler belirlenir ve programlanmış etkinliklerle değerler kazandırılmaya çalışılır.
- Değerler, sosyal ve kültürel olarak kabul görmüş standartlar veya davranış kuralları olarak görülmektedir.
- Efsanevi kahramanların yaşamı, öykü, oyun ve şarkılar aracılığıyla

Aşağıdaki değer eğitimi yaklaşımlarından hangisinde değerler ‘sosyal ve kültürel olarak kabul görmüş standartlar veya davranış kuralları’ **olarak görülmektedirler?**

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: A

Tekrar ve tavsiye ile çocuğa değerlerin öğretilmesi noktasında kullanılan değer öğretimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değer analizi

B) Değer telkini

C) Değer açıklama

D) Eylem yoluyla öğrenme

E) Ahlaki muhakeme

CEVAP: B

Öğretmen sosyal bilgiler dersinde öğrencilerine ‘eşitlik’değerini öğretmek için Martin Luther King’in ‘Bir Hayalim Var’ isimli konuşmasını verip daha sonra ders kitabından eşitlik değeri ile ilgili hayvan hikayesini öğrencilerine okutup dersini bitirmiştir.

Buna göre öğretmen, aşağıdaki değer öğretim yaklaşımlarından hangisine göre dersini işlemiştir?

A) Değer telkin etmek

B) Değer açıklamak

C) Ahlaki muhakeme

D) Değer analizi

E) Eylem öğrenme

CEVAP: A

Öğretmen sosyl bilgiler dersinde öğrencilerine ‘eşitlik’değerini öğretmek için Martin Luther King’in ‘Bir Hayalim Var’ isimli konuşmasını verip daha sonra ders kitabından eşitlik değeri ile ilgili hayvan hikayesini öğrencilerine okutup dersini bitirmiştir.
Buna göre öğretmen, aşağıdaki değer öğretim yaklaşımlarından hangisine göre dersini işlemiştir?

A) Değer telkin etmek
B) Değer açıklamak
C) Ahlaki muhakeme
D) Değer analizi
E) Eylem öğrenme

Tarih boyunca insan davranışlarını ve karakterini şekillendirmede bilinçli ve ya bilinçsiz olarak en sık kullanılan değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: A

Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerine ‘eşitlik’ değerini öğretmek isteyen İbrahim Öğretmen Spartacus’un Roma’daki toplumsal eşitsizliğe ve köleliğe başkaldırış mücadelesini anlatmış daha sonra ders kitabından eşitlik değeriyle ilgili hikayelerini öğrencilerine okutup dersi bitirmiştir.

Buna göre, İbrahim Bey’in hedeflediği değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: A

‘Yeterince söyler ve gösterirseniz insanlar sonunda sizin istediğiniz gibi davranacaktır.’ **varsayımını esas alan değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Değer aşılama

B) Ahlaki muhakeme

C) Değer açıklama

D) Değer analizi

E) Gözlem yoluyla öğrenme

EKYS-2019

CEVAP: A

2. DEĞER AÇIKLAMA / BELİRGİNLEŞTİRME/GELİŞTİRME

- ✓ 2005 sonrası
- ✓ Öğr. Merk.
- ✓ Öğrt. Rehberliği ile kendi değerlerinin farkına varma
- ✓ Güçlü ve zayıf yönlerinin farkına varma var.
- ✓ Telkin yok. Empoze yok.
- ✓ Özgür seçimle değere karar verilir.
- ✓ Öğrenci değerlerini önem sırasına koyar.
- ✓ Kendi değer sistemini kurar.
- ✓ İnsan onuruna saygı önemli.
- ✓ Grupla çalışma önemli

- Değerlerin bireysel olarak seçimini, pekiştirilmesini ve bu değerlere göre hareket etmeyi içerir.

- **Değerlern kazandırılması aşamaları:**

1. *Seçme (Cesaretlendirme,, Alternatif, Değerlendirme)*
2. *Ödüllendirme*
3. *Hareket/Davranış Gerçekleştirme*

- Öğrencilerin birden çok alternatifi bulunan değerler arasından kendi değerlerini özgürce seçtiği,
- Her alternatifi ve bu alternatiflerin sonuçlarını değerlendirmeleri sağlandıktan sonra seçim yaptığı,
- Öğrencilere seçtiği değere uygun davranışlardan hangilerini ödüllendirmesi gerektiği,
- Öğrencilerin yaptıkları seçimin doğruluğunu fark etmesi için fırsatlar verildiği ve bu yolla seçip uygulama yoluyla davranışa dönüştürüldüğü,

Süreçlerini içeren değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: B

Sınıf öğretmeni öğrencilerine ‘barış’değerini kazandırırken öğrencilere edindikleri değerleri fark etmeleri için yardımda bulunur. Kullandığı teknikte, öğrenciler değeri açıkça fark etmezler. Öğretmen öğrencilere yardımcı olur ve onların kendi değer sistemlerini kurmalarına katkı sağlar. Bu yaklaşım daha çok değerlerin oluşum süreciyle ilgilidir.

Buna göre, sınıf öğretmeni aşağıdaki değer öğretim yaklaşımlarından hangisini kullanmıştır?

A) Değer açıklama
B) Eylem öğrenme
C) Değer analizi
D) Gözlem yoluyla
E) Ahlaki muhakeme

CEVAP: A

Sınıf öğretmeni öğrencilerine ‘barış’değerini kazandırırken öğrencilere edindikleri değerleri fark etmeleri için yardımda bulunur. Kullandığı teknikte öğrenciler değeri açıkça fark etmezler. Öğretmen öğrencilere yardımcı olur ve onların kendi değer sistemlerini kurmalarına katkı sağlar. Bu yaklaşım daha çok değerlerin oluşum süreciyle ilgilidir.

Buna göre, sınıf öğretmeni aşağıdaki değer öğretim yaklaşımlarından hangisini kullanmıştır?

A) Değer açıklama/geliştirme
B) Eylem öğrenme
C) Değer analizi
D) Gözlem yoluyla
E) Ahlaki muhakeme

Öğretmenlerin öğrencilere kesinlikle değerleri öğretmeye çalışmadığı, öğrencilerin kendi değerleri ile ilgili mantıklı açıklamalar yapmak için düşünmeye teşvik edildiği değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: B

Bireylerin hayatlarında neyin önemli olduğunu fark etmelerini, seçenekleri ve muhtemel sonuçları inceledikten sonra kendisinin özgürce değer hakkında karar vermesi esasına dayanan, değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: B

3. DEĞER ANALİZİ

- Değer içeren meseleler, **bilimsel düşünme basamaklarına** göre ele alınır.
- Bilimsel araştırma
- Problem çözme sürecine dayanır.
- Hayatilik ilkesi
- **Duygusal olmadan** rasyonel ahlaki kararlar alma/verme becerisi geliştirilir.
- Problem çözme süreci basamakları önemli
- Problemi belirle, tanımla, hipotez , veri topla vb.

Değer Analizinde 8 aşama:

1. Değer sorununu belirle
2. Sorunu açıklığa kavuştur
3. Sorun hakkıda bilgi ve kanıt topla
4. Bilgi ve kanıtların uygunluğunu denetle, doğruluğunu değerlendir
5. Olası çözüm yollarını belirle
6. Çözüm yollarının olası sonuçlarını belirle, değerlendir
7. Seçeneklerden birini seç
8. Seçilene uygun davranışta bulun

İnsanın duygularından ziyade mantıklı düşünmesini ve muhakeme yapmasını vurgulayan, daha çok sosyal konularla ilgili değerler üzerine odaklanan, öğrencilerin çevrelerindeki problemlerin çözümüne ilişkin gerçek kanıtlar üzerinde çalıştığı değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangidiri?

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: C

4. AHLAKI MUHAKEME/GELIŞIMSEL DÖNEM

- **Ahlaki ikilem** içeren hikayeler ile ahlaki yargılar oluşturma sağlanır.
- Ahlaki akıl yürütme becerisi geliştirme
- Farklı yaş grupları farklı yargılar
- Öğretmenin rolü, öğrencilerin çıkmazlarını çözmelerine yardım
- ***Kohlberg Adil Topluluk Okulları***

  (Birey ve toplumdaki ahlaki gelişimi desteklemek için)

Kohlberg Ahlaki Dönemler:

A. Gelenek Öncesi: Değerler dışa bağımlı ve kişinin iht. ön planda.

1. İtaat ve ceza(4-6) Cezadan kaçmak

2. Saf çıkarcı(6-9) Ödüle ulaşmak

B. Geleneksel: Başka kişi ve grupların iht. dikkate alır. Geleneksel değerler benimsenir.

3. Kişilerarası Uyum/iyi çocuk(10-15)Onay almak

4. Kanun ve Düzen(15-18) Suçluluk ve dışlanma kaygısı

C. Gelenek Ötesi: İnsan haklarının gözetildiği evrensel değerleri benimser.

5. Sosyal Anlaşma(18-20)İnsanlığın ortak mutluluğu için gerekli olan ahlaki ilkeler

6. Evrensel Ahlak(20 ve üstü): İnsan hakları, eşitlik, demokrasi, özgürlük vb. evrensel ilkeler

‘Ben öğrencilerime değerleri öğretirken daha çok onları ikilemde bırakacak örneklerden yararlanırım. Onları iki ayrı uçta bırakacak örneklerle karşı karşıya getiririm.’**diyen bir Sosyal Bilgiler öğretmeni aşağıdaki değer öğretimi yaklaşımlarından hangisini benimsemiştir?**

A) Telkin etme

B) Ahlaki muhakeme

C) Değer analizi

D) Değerleri belirginleştirme

E) Karakter eğitimi

‘Ben öğrencilerime değerleri öğretirken daha çok onları ikilemde bırakacak örneklerden yararlanırım. Onları iki ayrı uçta bırakacak örneklerle karşı karşıya getiririm.’**diyen bir Sosyal Bilgiler öğretmeni aşağıdaki değer öğretimi yaklaşımşlarından hangisini benimsemiştir?**

A)Telkin etme

B) Ahlaki muhakeme

C)Değer analizi

D)Değerleri belirginleştirme

E) Karakter eğitimi

CEVAP: B

Değer kazandırmadan ziyade, eleştirel düşünmeyi ve muhakeme yapmayı vurgulayan; değerleri, bilişsel ahlaki inançlar veya konular olarak düşünen, değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: D

Daha çok, anlayışlı olma, adalet, eşitlik ve insani duyarlılık gibi ahlaki değerlere odaklanan, öğrencilerin ahlak konulu hikayelerdeki ikilemleri inceleyerek, en üst ahlaki basamağa çıkarılmasının hedeflendiği değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Değer telkini

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP:D

Bir okul müdürü, sosyal bilgiler öğretmenlerinden derse girdikleri sınıflarda 'Çanakkale Cephesi'nde askerlerimizin göstermiş oldukları kahramanlıklar'ı konu edinen etkinlikler planlamalarını istemiştir. Bunun üzerine bir sosyal bilgiler öğretmeni 'Savaş sırasında yaralı askerleri muayene eden bir doktorun, kendi oğlunu yaralılar arasında görmesine rağmen daha acil yaralılar olduğu gerekçesiyle oğlunun tedavisini sonraya bırakıp diğer yaralı askerler bakması'nın ele alındığı bir etkinlik planlamış ve etkinlik sonunda öğrencilerine: Doktorun yerinde olsanız siz ne yapardınız? Neden? gibi sorular sorarak öğrencilerini değerler konusunda düşündürmeyi hedeflemiştir.

Sosyal bilgiler öğretmeni, bu etkinlikte aşağıdaki değer eğitimi yaklaşımlarından hangisini kullanmayı planlamaktadır?

A) Telkin

B) Ahlaki muhakeme

C) Değer analizi

D) Değer açıklama

E) Gözlem yoluyla öğrenme

Cevap: B

Değer Öğretimi Yöntemleri	Uygulamasında temel alınan süreçler
I. Telkin	a) Karar verme
II. Değer analizi	b) İtaat
III. Ahlaki ikilem	c) Akıl yürütme
	d) Sorgulama

Yukarıda bazı değer öğretimi yöntemleri ve bu yöntemlerin uygulanmasında temel alınan süeçler karışık olarak verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinde, değer öğretimi yöntemi ile bu yöntemlerin uygulanmasında temel alınan süreç doğru olarak verilmiştir?

A) I-b, II-a, III-c
B) I-d, II-a, III-b
C) I-a, II-c, III-b
D) I-b, II-a, III-d
E) I-c, II-a, III-b

Değer Öğretimi Yöntemleri	Uygulamasında temel alınan süreçler
I. Telkin	a) Karar verme
II. Değer analizi	b) İtaat
III. Ahlaki ikilem	c) Akıl yürütme
	d) Sorgulama

I. Telkin- b. İtaat
II. Değer Analizi-a. Karar verme
III. Ahlaki ikilem- c. Akıl yürütme

CEVAP: A

5. EYLEM/DAVRANIŞ ÖĞRENME

Davranışa dök, Harekete geçir, Uygulama önemli

Skinner-Edimsel koşullanma

Sosyal çalışma ve projelerde

Örn: Çocuk Esirgeme Kurumuna, Huzur evine götürmek

İnsanların davranışlarındaki değerleri örnek alan, bireyin düşünce ve davranışlarının temelindeki etkenin önemli olduğunu vurgulayan, öğrencinin değerleri davranışa dönüştürmesine odaklanan değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gözlem yoluyla öğrenme

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: E

6. GÖZLEM YOLUYLA

- Sosyal öğrenme (Bandura)
- Gözlemci-Model
- Model alarak öğrenilir.

Etkinlikler:

1. Model analizi: Model alınan kişi(akran grubu lideri, öğretmeni, anne-babavb), Kişilik özelliği (sabırlı, güvenilir), Oluşan etki

2. Medya analizi: Değer(vatansever olmak, adil olmak vb.), Yaşanan olay, Değer teşvik edildi, edilmedi.

3. Hayvanların en önemli özelliği: Gözlenen hayvan(karınca), Özellik(ileri görüşlü), Açıklama(geleceğe hazırlık yaptığı için)

Öğrenciyi aktif kılarak ve kendi duyu organları vasıtasıyla ilk elden öğrenmesini sağlayan, birçok sosyal davranışın ve değerin kazanılmasında kaynaklıl eden değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakillerden hangisidir?

A) Gözlem yoluyla öğrenme

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: E

Öğrencilere kendi hayatlarında bulunan kişilerin olumlu değerlerinin farkına varmalarını ve bunu içselleştirmelerini sağlamayı hedefleyen değer eğitimi yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gözlem yoluyla öğrenme

B) Değer açıklaması

C) Değer analizi

D) Ahlaki muhakeme

E) Eylem öğrenme

CEVAP: A

7. ÖRTÜK PROGRAM

- Öğretmenlerin tutum ve davranışları, okul çevresinin etkisi vb.

- Okulda açık/resmi programın yanında örtük bir program da vardır.
- Resmi programın içinde açık olmayan bütün eğitimsel deneyimler
- Örn: Türk bayrağı, Atatürk köşesi
- Duvar resimleri, fotolar, büstler örtük programdır.
- Konser, sergi vb.

Resmi olmayan veya açıkça belirtilmemiş fakat öğrencilerin ulaşmalarını beklediği mesajları, amaçlanmayan öğrenme sonuçları, yani ürünlerini, eğitim sisteminden ortaya çıkan ve açık olmayan mesajları, öğrenciler tarafından ortaya konulan faaliyetleri içerir.

Yukarıdaki açıklamalar hangi program türüne ilişkindir?

A) Örtük program

B) Örgün eğitim programı

C) Yaygın eğitim programı

D) Mesleki etik programı

E) Açık program

CEVAP: A

Eğitim öğretim yılının başında bir konuşma yapmak için okula davet edilen uzman; okulda düzenlenen kongrelerin, sanat gösterimlerinin, konserlerin ve sergilerin öğrencilerin karakter gelişimlerine katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Bu etkinlikler, aşağıdaki değer eğitimi yaklaşımlarından hangisine uygundur?

A) Adil topluluk okulları

B) Örtük program

C) Gözlem yoluyla öğrenme

D) Değer analizi

E) Değer açıklama

CEVAP: B

8. DAVRANIŞ DEĞIŞTIRME

- Skinner'den etkilenilmiş
- Davranışçı
- Değerleri doğrudan öğretim
- Ödül ve ceza önemli
- Olumluya ödül, olumsuza ceza

Okullarda değer eğitiminin etkililiğini arttırmak için bazı öneriler;

- Değer öğretiminde tek bir yaklaşımı benimsemek yerine hem doğrudan hem de dolaylı öğretim yaklaşımlarının benimsenmelidir.
- Değer eğitiminin kalıcı ve anlamlı olabilmesi için sınıf, okul ve aile ortamı olumlu bir havaya sahip olması gerekir.
- Değer eğitimi sadece planlanmış eğitim programları değil okulun örtük programı aracılığıyla da gerçekleştirilmelidir.
- Değer eğitiminde okul ve aile işbirliği içinde olmalıdır.

Değerler Eğitimi Uygulamaları

Program, birbirini tamamlayan üç boyutta geliştirilmiş etkinlikleri içermektedir:

(1) Sınıf İçi Etkinlikler,
(2) Okul İçi Etkinlikler,
(3) Aileye Yönelik Etkinlikler.

OKUL ETKİNLİKLERİ

- Okulun seçilen değeri destekleyecek görsel malzemelerle donatılması,

  (Okullarda bir pano sadece Değerler Eğitimi için ayrılıp düzenlenmelidir.)

- Okulda bulunan kulüplere ve ders dışı çalışmalara etkinlik önerileri hazırlanması ve bunların uygulanmasına liderlik edilmesi,

OKUL ETKİNLİKLERİ

- Her değerin başlangıcında görevli öğretmen ve öğrenciler tarafından bütün okula o değerle ilgili tanıtım sunumu yapılması.

- Okul personelinin değerlerle ilgili olarak bilinçlendirilmesi,
- Çalışmalar sonucu ortaya çıkan ürünlerin sergilenmesi,

- Duvar gazeteleri, broşürler ve benzeri basılı materyaller hazırlanması,

OKUL ETKİNLİKLERİ

- Çocukların özdeşim kurabilecekleri ve örnek alabilecekleri tanınmış kişilerin okulda konuk edilmesi,

- Okul genelinde ve sınıflarda proje çalışmaları gerçekleştirilmesi.

SINIF ETKİNLİKLERİ

- Öğrenci merkezli ve aktif öğrenme esaslıdır.

- Her sınıf bir pano düzenlemeli

Davranışların sorumlu olma ve vicdanına göre hareket etmenin öneminin farkında olan ve bunu okulunda da geliştirmek isteyen bir okul müdürü, bu değerlerin öğrencilerin değer yapılarının bir parçası haline gelmesi için öğretmenlerden, Bloom ve arkadaşları tarafından geliştirilen duyuşsal alan basamaklarını içeren çeşitli etkinlikler planlamalarını istemiştir.

Buna göre, okul müdürünün istemiş olduğu etkinliklerde ilk olarak aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) Bir öykü içinde değerin fark edilmesi sağlanmalıdır.

B) Örnek olay içinde değeri açıklamak için fırsatlar sunulmalıdır.

C) Değerin önemini takdir etmek için biyografiler analiz edilmelidir.

D) Yeni değerler organize edileek değer sisteminin parçası haline getirilmelidir.

E) Değerlerin davranışa dönüşerek tekrar etmesi için yardımcı olunmalıdır.

CEVAP: A

AİLEYE YÖNELİK ETKİNLİKLER

- Veli mektuplarıyla ailelere bilgi verilecek,
- okul web sitelerinde ve sınıf toplantılarında değerler eğitimi konusunda bilgilendirmeler yapılacaktır.
- Ailelere değerler eğitiminin önemi kavratılmalı
- Veliye sonuç gösterilmeli,somut örnekler verilmeli

Okul müdürü Mehmet Bey, okul aile birliği toplantısının açılış konuşmasında şu anekdotu velilerle paylaşmıştır: Sultan Abdülmecit 1847 senesinde yaşanan, bir milyon insanın hayatını kaybettiği Büyük Açlık Dönemi'nde, içi gıda ile dolu üç Osmanlı gemisini İrlanda'ya göndermiştir. Eşine az rastlanır bu cömertlik karşısında yardımın ulaştığı Drogheda bölgesinde yaşayan İrlandalılar, Osmanlı bayrağındaki hilal ve yıldızı, hem bölgelerinin sembolü olarak kullanmışlar hem de bölge futbol takımlarının formalarında bu sembole yer vermişlerdir.

Buna göre, okul müdürünün paylaşmış olduğu bu anekdot aşağıdaki değerlerden hangisi ile ilgilidir?

A) Eşitlik-Duyarlılık

B) Adalet- Saygı

C) Sorumluluk-Dürüstlük

D) Dayanışma-Yardımseverlik

E) Çalışkanlık-Bağımsızlık

EKYS-2019

CEVAP: D

ÜLKEMİZDE
DEĞERLER EĞİTİMİ YÖNERGESİ

AMAÇLAR

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine bağlı
- Millî ve evrensel kültür değerlerini tanıyan, benimseyen, bu değerlere saygı duyan
- Kişisel, toplumsal tüm kaynakları ve zamanlarını etkin, verimli kullanan
- Okuma zevk ve alışkanlığı kazanmış
- Türk dilini seven öğrenciler…

OKUL YÜRÜTME KURULU ÜYELERI

Okul Müdürü
veya
Müdür Yardımcısı
başkanlığında

- **Okul Temsilcisi (Öğrenci)**
- **Her Sınıf Düzeyinden** Bir Sınıf/Şube Rehber Öğretmeni
- **Okul Rehberlik Öğretmeni**
- **Veli Temsilcisi**'nden oluşur. (Okul Aile Birliğinden 1 veli)